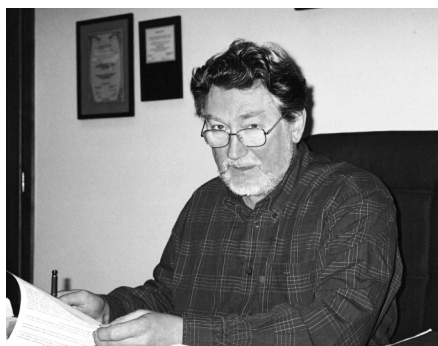

«МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО УКРАЇНИ» – ДЕСЯТИРІЧНИЙ ДОСВІД ВИДАННЯ

Гортаю сторінки дев'ятох випусків збірника наукових праць АМУ, й мимоволі спливають у пам'яті роки створення й утвердження нашої Академії, особливо перші роки: численні ідеї, проекти, задуми, обговорення їх і, відповідно, постанови й рішення Президії. Багато що було задумано, при цьому зважувалися думки всіх членів Академії, а головним орієнтиром щиро вважалися потреби суспільства в подальшому розвиткові української культури, без чого годі говорити про цивілізоване громадянське суспільство за умов дії потужних глобалізаційних процесів, що визначають долю культури кожного народу з погляду його національної ідентифікації у світовій спільноті.

Саме це й визначало головні завдання діяльності нашої науково-творчої установи – те, заради чого її, власне, й було створено. Зрештою, ці завдання залишаються головними й дотепер для наших провідних майстрів мистецтва, мистецтвознавців, культурологів, саме їм присвячена діяльність апарату Президії АМУ та двох наших наукових установ – Інституту проблем сучасного мистецтва та Інституту культурології. Поряд з іншими періодичними завданнями діяльності АМУ, від початку були мистецтвознавча наука, дослідження в галузі теорії та історії образотворчого мистецтва, музики, театру, кіномистецтва, висвітлення актуальних питань мистецького життя. У цьому дискурсі Президія АМУ прагнула об'єднати зусилля провідних митців, мистецтвознавців, працівників науково-дослідних установ та професорсько-викладацький склад вищих навчальних мистецьких закладів, і зрештою постала проблема випуску видання для реалізації цих завдань. З цією метою Постановою Президії АМУ від 2 квітня 1998 року було створено Науково-видавничу раду, членами якої стали І. Безгін, О. Федорук, В. Цвіркунов, А. Лащенко, А. Терещенко. Саме завдяки цій Раді в Академії було започатковано видавничу роботу, що увінчалася 1999 року першим випуском альманаху «Мистецькі обрії», виданим за участю Відділення теорії та історії мистецтв АМУ. Цьому передували напружена робота із формування редакційного портфеля, пошуки авторів, визначення рубрик альманаху, створення художнього оформлення та інші клопоти, пов'язані з відсутністю видавничого досвіду й тим, що для цього не було елементарних умов – приміщення, фахівців з видавничої справи тощо. Попри це вже наступного року було підготовлено другий випуск «Мистецьких обривів». Водночас визріла й утвердилася ідея створення збірника наукових праць, оскільки альманах «Мистецькі обрії» відображав переважно поточне наукове та мистецьке життя, матеріали конференцій, виставки, щорічні акції «Мистецтво молодих», ювілей та пам'ятні дати тощо. З 1999 року задля цього відділеннями Академії було здійснено підготовчу роботу в наукових установах, творчих спілках, спеціалізованих інститутах з метою підготовки й випуску ґрунтовних наукових праць, монографій, творчих портретів видатних митців України. Усе це знайшло відображення у так званій «Довгостроковій програмі фундаментальних наукових досліджень», яка була затверджена постановою від 31 травня 2000 року, обговорювалася на спеціальному засіданні колегії Мінкультури, була схвалена й подана на розгляд Кабінету Міністрів України з проханням затвердити її й створити для її реалізації Науково-дослідний інститут теорії та історії мистецтв, який би організовував і координував цю роботу. Навіть були надії на передбачення в Державному бюджеті України асигнування для забезпечення цієї програми. Один лише перелік видань цієї програми на 2000–2005 роки вражає: «Історія українського образотворчого мистецтва» в десяти томах, «Історія українського театру» в чотирьох томах, далі, відповідно, музики й кіно в чотирьох томах. А на перспективу – «Історія декоративно-ужиткового мистецтва», «Історія

сакрального мистецтва»; окремі видання: «Лесь Курбас та його школа», «Бойчук та його школа», «Традиції О. Довженка в українському кіно», нариси з історії дизайну України, періодичний збірник наукових праць з мистецтвознавства та художньої критики, наразі – 10 видань, присвячених найвидатнішим митцям України. Задля цього в апараті Президії АМУ було створено нову структурну «одиницю» – відділ творчої діяльності та випуску наукових видань. Одним із перших видань цієї програми й був перший випуск збірника наукових праць «Мистецтвознавство України». Первісно планувалася назва «Українське мистецтвознавство», але виявилось, що саме така назва колись, у 1970-х роках, була затверджена в Інституті мистецтвознавства ім. М.Т. Рильського (за два десятки років вийшов лише один випуск), тому довелося відповідно скорегувати назву видання АМУ. На Президії було затверджено Редколегію під головуванням президента АМУ, в об'язки якої входило апробування наукових досліджень, підписання збірника до друку, наповнення редпортьфелю, координація наукових досліджень. Головним редактором збірника призначено академіка М. Криволапова, відповідальним за випуск і упорядником – Ю. Іванченка. Після тривалих пошуків було знайдено дизайнерське вирішення, формат, визначено рубрики, затверджено вимоги до подання матеріалу – наукові праці мали відповідати вимогам ВАКу України, де збірник пізніше було зареєстровано. Отже, у квітні 2000 року до чергової сесії Загальної зборів АМУ і з'явився на світ перший збірник наукових праць «Мистецтвознавство України». Слід зауважити, що спершу в ньому фігурували здебільшого київські, почасти львівські та харківські науковці, згодом було значно розширено «географію» видання, учені секретарі, відділ випуску наукових видань (пізніше отримав назву організаційно-методичного відділу) постійно провадили пошук нових тем і авторів з інших міст, зокрема з Чернігова, Івано-Франківська, Полтави, Кривого Рога, Миколаєва, Кам'яця-Подільського. Упродовж останніх кількох років популярність збірника настільки зростає, що вже утворилася черга бажаючих опублікуватися. Щоправда, існують і проблеми, оскільки члени-кореспонденти та дійсні члени (академіки) АМУ, переобтяжені творчою та науковою діяльністю, останніми роками не дуже воліють друкуватися, але пропозицій від молодих науковців, аспірантів та студентів мистецьких навчальних закладів удосталь. Урізноманітнилися й тематика наукових праць, вони стали аналітичнішими, глибшими, науково зваженишими і водночас стилістично вишуканішими, що я можу пояснити як зростанням рівня мистецтвознавчої школи в Україні, так і зростанням авторитету видання, яке, по суті, є єдиним таким спеціалізованим збірником в Україні. Опубліковані в ньому дослідження протягом десятиріччя існування збірника якоюсь мірою компенсують ті невітлені в життя проекти й задуми з «Довгострокової програми фундаментальних і наукових досліджень». З іншого боку, видання в останні роки стало поважним репрезентантом зростаючого наукового й творчого іміджу Академії мистецтв України. Змінилися обставини, у складі АМУ створено два науково-дослідні інститути, які втілюють у життя свої наукові програми з фундаментальних досліджень, випускають у світ свої збірники наукових праць і монографії, але «Мистецтвознавство України», як засвідчує рівень публікації цього ювілейного десятого випуску, аж ніяк не втратило своєї глибини, а навпаки, стало знаним у науковому світі щорічником. Помітно, що редколегія й невеликий колектив, який працює над випуском збірника «Мистецтвознавство України» (Ю. Іванченко О. Бросаліна, О. Ваврик, Т. Коляда), успішно вирішують творчі завдання, що стоять перед Академією мистецтв у справі популяризації досягнень мистецтвознавчої науки, попри всі наявні загрози й неації, пов'язані із втратою Україною панівного становища у власному інформаційному та видавничому просторі. Збірник наукових праць АМУ за десятиріччя свого існування знайшов своє поважне місце серед наукових видань країни, виробив свій стиль і обличчя й гідно представляє в українському суспільстві як власне Академію мистецтв України, так і нашу національну мистецтвознавчу науку загалом.

Президент Академії мистецтв України,
академік, голова редколегії збірника «Мистецтвознавство України»
А.В. ЧЕБИКІН